

asupra rolului ce-l va juca ea în masa de cititori, se vorbește despre dorința traducătorului de a-și aduce astfel contribuția la ridicarea nivelului cultural al poporului bulgar. O asemenea manieră de a prefața un volum era folosită frecvent în tipăriturile care apăreau atunci în țara noastră, reprezentând de fapt primele modele, primele încercări de literatură epistolară, care avea să cunoască mai târziu o anumită dezvoltare în literatura bulgară¹. Traducătorul, fiind un bun cunoscător al limbii române, se lasă influențat de ea în lexic sau în construcția frazei, în textul tradus întilnindu-se o serie de sintagme impropriei limbii bulgare. De exemplu :

*Той струва да се клатят камените
и укротява диките звери.
Дойди скоро и не стой на удвоение.
Той тога се свести и си докара на
ум за срешнуването което щеше да
има с Олинт.*

*El face să se clatine pietrele și îm-
blinzește fiarele sălbatice (p. 4),
Vino repede și nu sta la îndoială (p. 6)
El atunci s-a trezit și și-a adus
aminte de întilnirea pe care trebuia
s-o aibă cu Olint. (p. 56).*

Traducerea la care ne referim s-a bucurat de o largă popularitate în întreaga Peninsulă Balcanică — Serbia, Macedonia, Grecia, Constantinopol, iar în România a fost difuzată într-o serie de orașe. Numărul cărților difuzate se ridică aproximativ la 3000, ceea ce atestă popularitatea și înalta apreciere de care se bucura marele om de cultură român, Ion Heliade Rădulescu, în calitatea lui de filolog, scriitor, poet, editor, publicist, om politic.

Interesul cărturarilor bulgari față de cultura noastră s-a manifestat și în presa lor periodică din acea epocă. Astfel, în ziarul «Отечество»² redactat de P. Kisimov, apare lucrarea lui Cezar Bolliac *De la Rusciuk la Varna* (note de călătorie)³, retipărită apoi și în săptămînalul „Libertatea”⁴, supliment al ziarului bulgar «Свобода» pe care îl redacta L. Karavelov (București, 1871). Dat fiind că P. Kisimov a mai tradus o carte din limba română⁵, despre care vom vorbi mai jos, sîntem înclinați a crede că varianta bulgară a acestor note de călătorie aparține aceluiași traducător.

În ziarul «Македония»⁶ apare o altă lucrare, *Народ и народност (Popor și naționalitate)*, a lui Ioan Maiorescu, profesor și publicist român transilvănean, tatăl lui Titu Maiorescu, care a ocupat un loc de seamă în revoluția de la 1848, ca principalul animator al maselor craiovene. Fiind o personalitate marcantă, I. Maiorescu s-a bucurat de popularitate în mijlocul intelectualității bulgare. Acest articol reprezintă de fapt o sinteză a ideilor sale

¹ Întemeietorul acestei literaturi epistolare bulgare este Neofit Bosveli, care, exilat fiind la Mănăstirea din Hilandar, folosește forma epistolară pentru a-și expune părerile. Tradiția este continuată apoi de presa periodică bulgară, care își însușește această formă de gen publicistic.

² Apare la București, din 1869 pînă în 1871.

³ Lucrarea a apărut în ziarul românesc „Trompeta Carpaților”, după care s-a efectuat traducerea în limba bulgară. Vezi M. Stoianov și Al. Burmov, *op. cit.*, p. 412, art. 8528.

⁴ „Libertatea”, anul II, 1871, nr. 12, 15, 16 și 17 iulie.

⁵ Este vorba de cartea scriitorului polonez Józef Ignacy Kraszewski, pe care Kisimov o traduce din limba română în bulgară.

⁶ „Македония” anul IV, nr. 61, 62 din 23 și 30 iulie 1870.